

Nettverk i kreftomsorg og lindrende behandling i Helse Bergen foretaksområde

ÅRSRAPPORT FOR 2021

Nettverk i kreftomsorg og lindrende behandling i Helse Bergen foretaksområde hadde ved utgangen av 2021 179 ressurspersoner: 132 sykepleiere (inkludert 12 kreftkoordinatorer) og 3 vernepleiere i Nettverk for ressurspsykepleiere og 31 fysioterapeuter, 12 ergoterapeuter og 1 helse- og treningsrådgiver i Nettverk for fysio- og ergoterapeuter.

Covid-19-pandemien har også i 2021 satt sitt preg på nettverksarbeidet, men vi begynner nå å bli vant til endringene den medfører. Sykepleienettverket har hatt tre digitale nettverksmøter i hver av de syv nettverksgruppene, og fysio- og ergoterapinettverket har arrangert en digital og en fysisk samling. Oppmøtet på nettverksgruppemøtene i sykepleienettverket har hatt en økning totalt fra 204 i 2020 til 249 i 2021. Det tilsvarer en økning på 22 %.

Det er gjennomført felles introduksjonskurs og felles årlig fagdag for ressurspersoner og ledere/fagansvarlige. Begge dagene ble gjennomført som fysiske samlinger. Tema på fagdagen var kommunikasjon.

Årsrapporten skal gi et samlet bilde av nettverkets aktiviteter, basert bl.a. på tilbakemeldinger fra ressurspersoner og ledere/fagansvarlige i nettverket. Til sammen har 166 personer besvart rapporteringen (86 ressurspersoner i sykepleienettverket, 30 ressurspersoner i fysio- og ergoterapinettverket og totalt 50 ledere).

81 % av lederne som har besvart rapporteringen i sykepleienettverket, og 80 % av lederne som har besvart rapporteringen i fysio- og ergoterapinettverket, svarer at nettverket bidrar i stor eller svært stor grad til å bedre kvaliteten på kreftomsorg og lindrende behandling.

Andelen av ressurspsykepleiere som har avsatt tid til funksjonen, har holdt seg stabil de siste årene på ca. 40 %. Fysio- og ergoterapeuter har ikke avsatt fast tid til ressurspersonfunksjonen.

Covid-19-pandemien har medført store utfordringer ifølge ressurspersoner i begge nettverkene. Restriksjoner, bemanning, det å ikke kunne møtes fysisk i nettverket er noe av det som nevnes av flere.

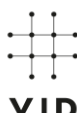
På spørsmål om hva som fungerer godt, rapporterer begge nettverkene godt samarbeid med andre faggrupper.

Formålet med nettverket

Formålet med nettverket er å bidra til kompetanseheving og bedre samhandling på alle nivå i helse- og omsorgstjenesten, slik at kreftpasienter i alle faser av sykdommen og pasienter med behov for lindrende behandling i alle sykdomsgrupper, og deres pårørende, opplever trygghet og mottar gode og helhetlige helse- og omsorgstjenester.

Ny strategi 2021-2024 ble vedtatt av styringsgruppen for nettverket i januar 2021. I strategien er det lagt føringer for hva som skal prioriteres i nettverksarbeidet de kommende årene. I denne nye strategien er også hovedpunktene fra Stortingsmelding 24 (2019-2020) «Lindrende behandling og omsorg» godt integrert.

Strategien er gjeldende for de fire sykepleienettverkene og de tre fysio- og ergoterapinettverkene i Helseregion Vest.

Nettverket skal kjennetegnes av høy kompetanse, etisk bevissthet, en velfungerende organisasjon og et godt tverrfaglig samarbeid/samhandling.

De fem fokusområdene er en bevisst videreføring fra forrige strategiperiode:

1. Pasient- og pårørendearbeid
2. Kompetanseheving
3. Organisering og drift av nettverket
4. Ledelsesforankring
5. Samhandling

Årlig rapportering

Den enkelte ressurspersonen skal en gang i året rapportere om sin funksjon. Det gjøres ved å svare på **Årlig rapportering**, som sendes ut hver høst til alle ressurspersoner og ledere for ressurspersoner. Resultatene gir et godt grunnlag for oppsummering av årets aktivitet i nettverket.

86 (65 %) ressurspersoner i sykepleienettverket og 30 (68 %) ressurspersoner i fysio- og ergoterapinettverket har svart på rapporteringen for 2021. Til sammen har 50 (28 %) ledere svart på årlig rapportering: 45 (40 i 2020) i sykepleienettverket og 5 (14 i 2020) i fysio- og ergoterapinettverket. Dette er en betydelig nedgang i antall svar fra lederne i fysio- og ergoterapinettverket, mens det er en liten økning i svarprosent i sykepleienettverket, sammenlignet med i fjor.

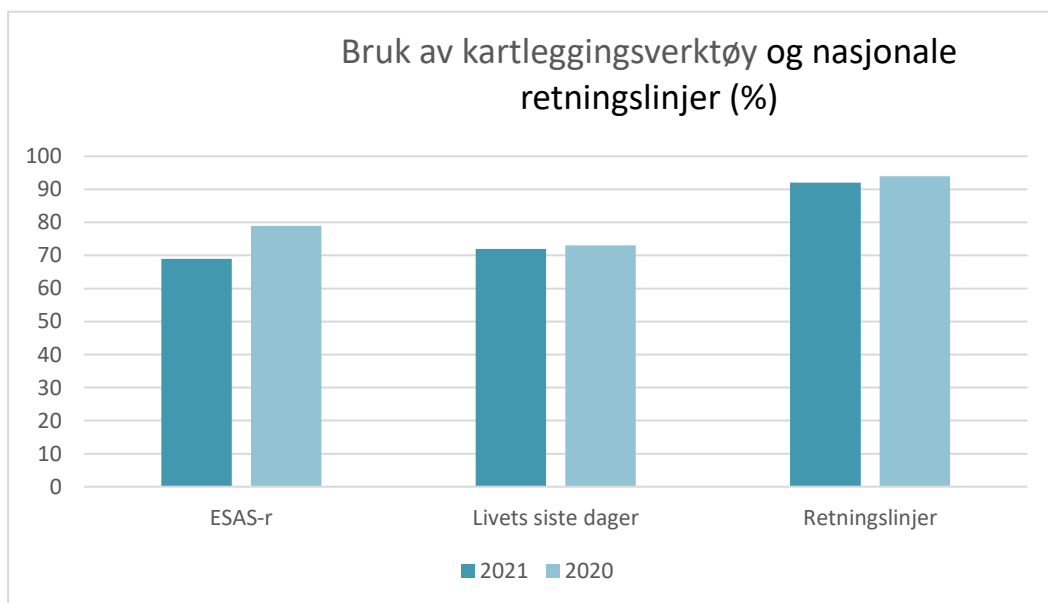
I det følgende beskrives hovedaktiviteter og resultater i 2021, innenfor de fem fokusområdene i strategien. Resultatene er hentet fra rapporteringen.

1. Pasient- og pårørendearbeid

Mål: Bidra til at helse- og omsorgstilbudet til pasienter og pårørende er av høy kvalitet

Sykepleienettverket

Bruk av kartleggingsverktøy og nasjonale retningslinjer for symptomlindrende behandling er valgt som kvalitetsindikatorer for det kliniske arbeidet. Under følger resultat for bruk av ESAS-r, ressurspersoner som har Livets siste dager innført på sin arbeidsplass, og antall som bruker nasjonale retningslinjer for symptomlindrende behandling:

Fysio- og ergoterapinettverket

26 av 30 kjenner til Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon, og 24 svarer at Retningslinjer for fysioterapi til pasienter i palliativ fase blir brukt. Et delmål i årsplanen for området pasient- og pårørendearbeid var økt fokus på hvordan ivareta seg selv og sine kolleger. Ressurspersoner i fysio- og ergoterapinettverket ble invitert til nettverksmøter i sykepleienettverket hvor dette var tema.

2. Kompetanseheving

Mål: Styrke kompetansen i kreftomsorg og lindrende behandling

Målet er å heve kompetansen både hos den enkelte ressursperson og, i samarbeid med leder, bidra med systematisk deling av kompetanse til kolleger.

Sykepleienettverket

Kompetanseplanen for sykepleienettverket er revidert i henhold til fagets utvikling, og følger ny strategi for nettverket. Kompetanseplanen gjelder for sykepleienettverkene i hele Helseregion Vest.

Ny revidert funksjonsbeskrivelse ble sendt ut høsten 2021 til både ressurspersoner og til nærmeste leder.

Nettverket har arrangert tre nettverksmøter i hver av de syv nettverksgruppene i løpet av året. Tema har vært **Ivaretagelse av hjelperen, Ivaretagelse av pårørende og Symptomlindring til pasienter med primære hjernesvulster og hjernemetastaser**. De lokale nettverksmøtene ble arrangert digitalt, og møtene har hatt fokus både på erfaringsutveksling og kompetanseheving.

Fremmøte på nettverksmøter i sykepleienettverket

Nettverksgruppe	Første nettverksmøte	Andre nettverksmøte	Tredje nettverksmøte
Bergen I	12/20	5/19	8/19
Bergen II	13/19	8/21	14/22
Bergen III	14/21	13/20	13/21
Vest	11/16	11/16	9/16
Midthordland	9/15	10/14	12/15
Nordhordland	19/23	21/24	11/23
Voss	12/18	13/17	11/17

Sammenlignet med tall fra 2020 ligger antall fremmøtte høyere i 2021. Til sammen deltok 249 ressurspersoner på nettverksmøtene, mot totalt 204 i 2020. Det tilsvarer en økning på 22 %. I 2019 var total deltagelse 269.

Det faglige innholdet i møtene ble svært godt evaluert, men ressurspersonene savner å møtes ansikt til ansikt. En ressursperson beskriver det slik: *Fint å få møtes og få faglig påfyll, men nettverksbygging og samtaler/diskusjoner blir ikke det samme.* En annen skriver: *Et veldig bra alternativ når vi ikke kunne møtes fysisk. Mye bra og relevant undervisning. Kjekt å kunne dele erfaringer. Uvant å snakke på nettet.*

Ressurspersonene i fysio- og ergoterapinettverket har vært invitert til lokale nettverksmøter i sykepleienettverket.

Fysio- og ergoterapinettverket

I fysio- og ergoterapinettverket arrangerte vi en digital samling om våren og en fysisk samling om høsten. Den digitale samlingen hadde tema hjertesvikt og inkluderte hjertelege, fysioterapeuter og ergoterapeuter som forelesere. Samlingen om høsten hadde tema smerte og symptomlindring og var lagt opp som en praktisk workshop med ulike stasjoner. Det var god deltagelse og god evaluering av begge samlingene i fysio- og ergoterapinettverket.

Introduksjonskurs for nye ressurspersoner

8. september arrangerte driftsgruppene introduksjonskurs for nye ressurspersoner. Ledere/fagansvarlige som ikke tidligere hadde vært på introduksjonskurs, fikk også invitasjon. 25 personer deltok: 5 ledere, 2 fysioterapeuter, 4 ergoterapeuter, 1 vernepleier og 13 sykepleiere. Dette kurset rakk vi å arrangere med fysisk oppmøte, og kurset ble godt evaluert.

Årlig fagdag

Årlig fagdag ble arrangert på Bikuben 11. november. 100 personer deltok (55 sykepleiere/vernepleiere, 9 kreftkoordinatorer, 11 fysioterapeuter, 4 ergoterapeuter, 10 ledere fra sykepleienettverket, 11 annet).

Tema for dagen var kommunikasjon, og evalueringen viste at 100 % opplevde det faglige innholdet som nyttig eller svært nyttig. Foreleserne fikk også høye skår. 86 deltakere svarte på evaluering av dagen.

Kurs/konferanser/hospitering

Andelen ressurspersoner i sykepleienettverket som deltok på kurs/konferanser innen kreftomsorg og lindrende behandling i 2021, var 54 %, dvs. 45 av de som svarte på rapporteringen. Andelen ressursfysio- og ergoterapeuter som deltok på kurs/konferanser, var 28%, dvs. 8 av de som svarte.

Ny hospiteringsplan for fysio- og ergoterapinettverket ble introdusert i 2021.

Koronasituasjonen har for mange vært grunnen til at hospitering ikke har vært mulig å gjennomføre.

Internundervisning / videreformidling på eget arbeidssted

39 personer i sykepleienettverket (38 i 2020) og 9 personer i fysio- og ergoterapinettverket (6 i 2020) svarer at de har hatt internundervisning på egen arbeidsplass det siste året.

64 personer i sykepleienettverket svarer at de har tatt initiativ til erfaringsutveksling og refleksjon på eget arbeidssted, og i evalueringen fra ressurspsykeleierne og lederne er det mange som opplever at råd og veiledning til kolleger er det som har fungert godt dette året. I svarene fra fysio- og ergoterapinettverket sies det også at ressurspersoner brukes som en ressurs i avdelingen. Dette viser at ressurspersoner formidler mye kunnskap til sine kolleger utenom formalisert undervisning.

Lederens rapporteringer

81 % av lederne som har besvart rapporteringen i sykepleienettverket, og 80 % av lederne som har besvart rapporteringen i fysio- og ergoterapinettverket, svarer at nettverket bidrar i stor eller svært stor grad til å bedre kvaliteten på kreftomsorg og lindrende behandling.

3. Organisering og drift av nettverket (driftsgruppens oppgaver)

Mål: Være et velfungerende og fullt utbygd nettverk

Styringsgruppen har hatt møte i januar og i september. Lederne for driftsgruppene i de to nettverkene har deltatt på møtene.

Driftsgruppene

Det er godt samarbeid mellom sykepleie- og fysio- og ergoterapinettverket. Sammen har vi planlagt og arrangert introduksjonskurs og årlig fagdag. Vi har skrevet to felles nyhetsbrev og gjennomført årlig rapportering.

Sykepleienettverket:

Driftsgruppen består av 10 medlemmer, hvorav 2 nye og en som er tilbake fra permisjon i 2021. Gruppen har avholdt fire digitale møter. Velkomstbrev er sendt til nye ressurspsykeleiere med kopi til nærmeste leder. Referat fra lokale nettverksmøter og nyhetsbrev er sendt til både ressurspsykeleier og nærmeste leder. En undervisningsmal er oppdatert og det arbeides med å revidere den siste (av i alt fire).

Leder for driftsgruppen har arrangert og deltatt på to møter for driftsgruppeledere i Helseregion Vest i 2021. Leder for driftsgruppen har også arrangert og deltatt på ett møte nasjonalt for de som leder nettverk i de fire helseregionene.

Fysio- og ergoterapinettverket:

Driftsgruppen har hatt fire møter dette året. Oppgavene i driftsgruppen har vært fordelt mellom medlemmene i driftsgruppen. I tillegg til det som er gjort i samarbeid med sykepleienettverket (se over), har det vært arbeidet med planlegging og gjennomføring av to egne nettverkssamlinger, det er sendt ut velkomstbrev med informasjon om nettverket til nye ressurspersoner, oppdatering av funksjonsbeskrivelse, kompetanseplan og arbeidsplan er startet og navnelisten på nettsiden er oppdatert. Leder har deltatt på ett av de to møtene for driftsgruppelederne i Helse-region Vest.

Nettverket skal være kjent blant helsepersonell og for aktuelle pasienter og pårørende er et av delmålene under det tredje fokusområdet.

- 32 ressurspersoner i sykepleienettverket (43 %) svarer at det er rutine å informere nytilsatte på eget arbeidssted om nettverket.

- Ny strategi for nettverket er sendt bredt ut til samarbeidspartnere i alle fire helseforetak sammen med informasjonsbrev.
- Nettverket hadde poster på landskonferansen i kreftsykepleie hvor vi presenterte resultatene fra evalueringen av nettverksarbeidet i hele Helseregion Vest.

Økonomi

Nettverket hadde ved årsskiftet 2021/22 kr 39 765 på konto.

4. Ledelsesforankring

Mål: Være forankret i ledelsen på alle nivå

Leder og ressursperson er gjensidig forpliktet på nettverksarbeidet

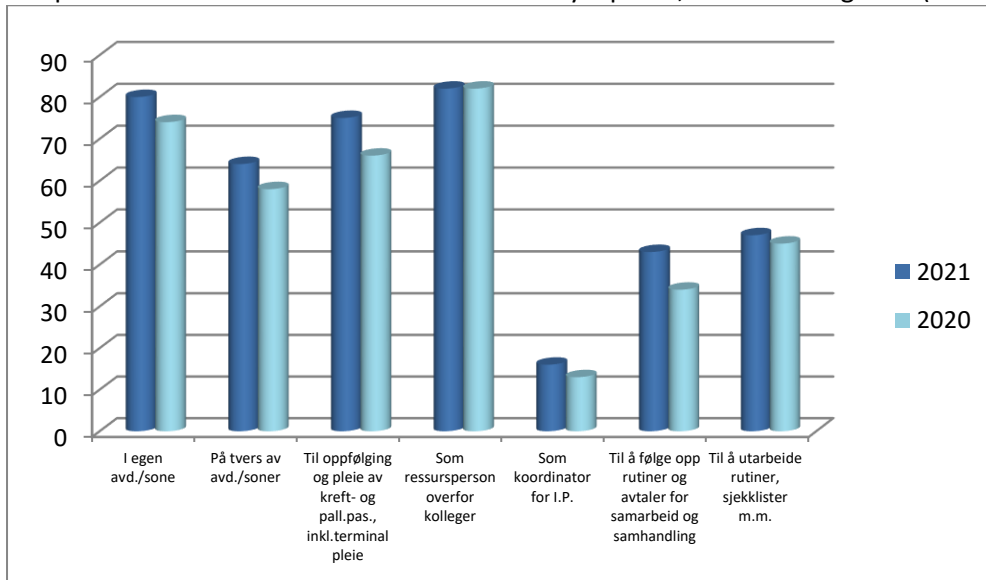
Sykepleienettverket:

76 % av lederne som har sendt inn årlig rapportering, er kjent med avtalen.

67 % er kjent med arbeidsplan og kompetanseplan.

56 % har hatt møte med ressurspsykeleier.

På spørsmål om hvordan de bruker sin ressurspsykeleier, svarer de følgende (andel i prosent):

Under frie kommentarer om hva som har vært det mest positive med nettverket i 2021, fremheves betydningen av at ressurspersonene får faglig påfyll som videreføres, økt fokus på kreft og palliasjon på arbeidsplassen, at ressurspersoner har et fellesskap hvor man kan reflektere sammen og at nettverket har tatt i bruk digitale løsninger når fysiske møter ikke har vært mulig å gjennomføre.

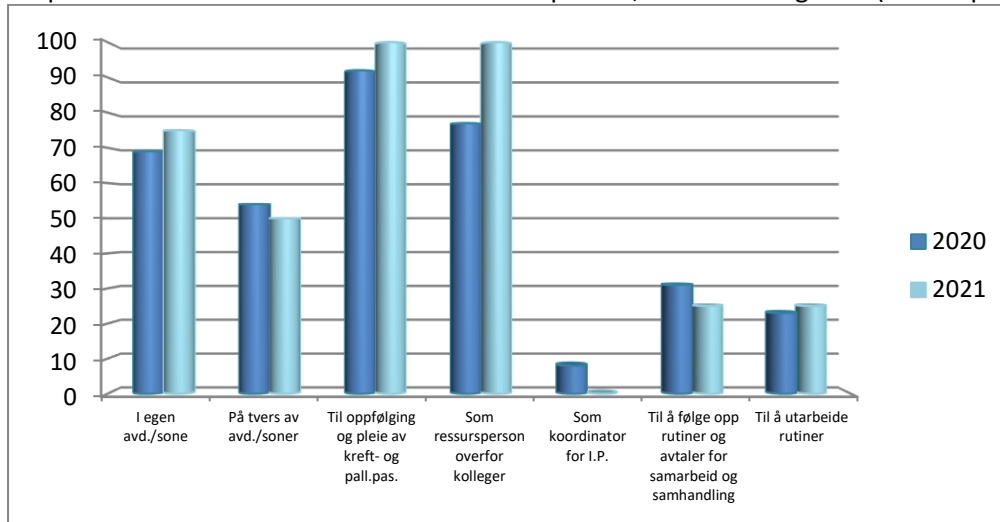
Fysio- og ergoterapinettverket:

80 % av lederne som har rapportert, er kjent med avtalen.

80 % er kjent med arbeidsplan og kompetanseplan.

60 % har hatt møte med sin ressursperson.

På spørsmål om hvordan de bruker sin ressursperson, svarer de følgende (andel i prosent):

Under frie kommentarer om hva som har vært bra med å ha ressursperson, fremheves betydningen av å ha en person som har fokus på dette området, og at en har en kontaktperson på arbeidsplassen som får informasjon, oppdatert kunnskap og hevet kompetanse.

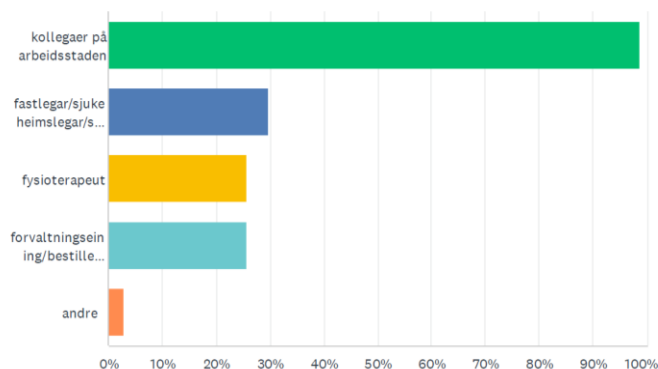
Andelen av ressurspsykepleiere som har avsatt tid til funksjonen, har holdt seg stabil de siste årene på ca. 40 %. Fysio- og ergoterapeuter har ikke avsatt fast tid til ressurspersonfunksjonen.

5. Samhandling

Mål: Bidra til å bedre samhandling rundt kreftpasienter og pasienter i palliativ fase, på tvers av nivåer og faggrupper.

Sykepleienettverket:

Figuren her viser hvem funksjonen som ressurspsykepleier er kjent for:

Nettverket har et godt samarbeid med kreftkoordinatorne, som både er representert i driftsgruppen og deltar i de lokale nettverksgruppene. Flere steder har de også faste fellesmøter med ressurspsykepleierne i sitt distrikt/kommune.

Under frie kommentarer om hva som fungerer godt i rollen som ressursperson, svarer flere at de blir brukt aktivt av kolleger, har hatt internundervisning for nyansatte, godt samarbeid leger, og god kontakt med andre ressurspersoner og kreftkoordinator. Flere har fått avsatt tid til å jobbe med faget, og fokus på kreftomsorg og palliasjon i kommunen nevnes også. Under frie kommentarer om hva som har vært utfordrende, fremhever veldig mange tid, og at covid-19-pandemien har tatt mye fokus.

42 % av ressurspersonene i de kommunale helse- og omsorgstjenestene rapporterer at de har hatt samarbeidsmøter med fastlegen om aktuelle pasienter. Dette tallet er nokså stabilt sammenlignet med de to siste årene.

41 % svarer at de opplever at informasjonen de får fra sykehuset om palliative pasienter, har tilfredsstillende kvalitet, og 76 % opplever å ha tilgang på personell i sykehus når de trenger å drøfte noe rundt palliative pasienter.

Bruk av individuell plan (IP): 20 ressurspersoner (24 %) svarer at de har medvirket til utarbeidelse av IP i løpet av året, 5 av dem har utarbeidet 3-10 planer siste året. Tidspress, for lite kunnskap om hvordan den skal brukes, og mangel på felles elektronisk verktøy er faktorer som rapporteres dersom IP ikke brukes eller brukes i liten grad. På spørsmål om en har gode erfaringer med bruk av IP, oppsummerer en ressursperson det slik: *Dette er pasientens beste verktøy ved forflytning mellom institusjon og hjem.*

Fysio- og ergoterapinettverket:

I rapporteringen nevnes også i år samarbeid med andre faggrupper, både under spørsmålet om hva som har fungert godt, og under spørsmålet om hva som har vært mest utfordrende i rollen som ressursperson, noe som indikerer at dette er et viktig område for ressurspersonene og at det fortsatt er et utviklingspotensial her. Covid-19 nevnes av flere som en utfordring pga færre/utsatte møter/samlinger. 44 % svarer at de har samarbeidsmøter med andre faggrupper, som er noe flere enn rapportert i 2020. Om samhandling kommenterer noen av ressurspersonene at de har gode rutiner og samarbeid på tvers av nivåene.

Bruk av IP: Det er 6 personer som sier de har medvirket til utarbeidelse av IP, som er samme antall som i fjor.

Konklusjon

Til tross for at 2021 også har vært preget av koronapandemi og smitterestriksjoner, har det vært jevnt god drift og god stabilitet i nettverket, og godt engasjement.

Vi har et stabilt og svært kunnskapsrikt nettverk. Vi er stolte over det vi sammen får til, og det er flott å se hva den enkelte ressursperson får til på eget arbeidssted. En leder skriver under frie kommentarer om hva som har vært mest positivt med nettverket dette året: *Ressurssjukepleiarane kjem med ny oppdatert kunnskap til arbeidsplassen, og er ressurser til resten av kollegiet.* En annen skriver at det er godt at nettverket finnes og at det fører til økt fokus på kreft og palliasjon på arbeidsstedet.

Nettverket har gjennomført årsplanen for 2021, med noen unntak grunnet situasjonen vi befinner oss i. Vi ser at det trengs å jobbes kontinuerlig med ledelsesforankring, økt deltakelse på nettverksmøter, videreformidling av kompetanse og økt deltakelse i årlig rapportering.